

ISSN 2307-5740
DOI 10.31891/2307-5740

Науковий журнал

ВІСНИК

Хмельницького
національного
університету

Економічні науки

2024, № 5

Scientific journal

HERALD

of Khmelnytskyi National University

Economic sciences

2024, Issue 5

Хмельницький 2024

ВІСНИК

Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки

Затверджений як фахове видання (перереєстрація), група «Б»

Наказ МОН 28.12.2019 №1643

Засновано в липні 1997 р.

Виходить 6 разів на рік

Хмельницький, 2024, №5 (334)

Засновник і видавець: Хмельницький національний університет
(до 2005 р. — Технологічний університет Поділля, м. Хмельницький)

Наукова бібліотека України ім. В.І. Вернадського http://nbuy.gov.ua/j-tit/Vchnu_ekon

Журнал включено до наукометричних баз:

Index Copernicus <https://journals.indexcopernicus.com/search/details?id=7040>

Google Scholar <http://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=nDupjDAAAAAJ>

CrossRef <http://doi.org/10.31891/2307-5740>

Головний редактор Григорук Павло Михайлович, д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі Хмельницького національного університету

Заступник головного редактора. Нижник Віктор Михайлович, д. е. н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, проректор з науково-педагогічної роботи

Голова редакційної колегії серії «Економічні науки» Хмельницького національного університету

Відповідальний секретар Кравчик Юрій Васильович, к. е. н., начальник відділу інтелектуальної власності та трансферу технологій Хмельницького національного університету

Члени редколегії серії «Економічні науки»

Альохін О. Б., д. е. н.; Білик В. В., д. е. н.; Васильківський Д. М., д. е. н.; Вівчар О. І., д. е. н.; Ведерніков М. Д., д. е. н.; Вишковська Зофія, д. е. н. (Польща); Гавловська Н. І., д. е. н.; Геєць В. М., д. е. н.; Гончар О. І., д. е. н.; Григорук П. М., д. е. н.; Джалагонія Давід, проф. (Грузія); Дихаминджия Ірма, д. е. н. (Грузія); Диха М. В., д. е. н.; Єпіфанова І. Ю., д. е. н.; Івашків І. М., к. е. н.; Журба І. Є., д. е. н.; Завгородня Т. П., д. е. н.; Замазій О. В., д. е. н.; Євдокимов В. В., д. е. н.; Йохна М. А., д. е. н.; Король С. В., к. е. н.; Кравчик Ю. В., к. е. н.; Ковальчук С. В., д. е. н.; Кулинич Р. О., д. е. н.; Лук'янова В. В., д. е. н.; Ляшенко О. М., д. е. н.; Любохинець Л. С., д. е. н.; Матюх С. А., к. е. н.; Мікула Н. А., д. е. н.; Микитенко В. В., д. е. н.; Мороз О. В., д. е. н.; Несторенко Т. П., проф. (Польща); Нижник В. М., д. е. н.; Олуйко В. М., д. н. держ. упр.; Орлов О. О., д. е. н.; Поліщук І. І., д. е. н.; Прямухіна Н. В., д. е. н.; Рудніченко Є. М., д. е. н.; Семікіна М. В., д. е. н.; Скоробогата Л. В., к. е. н.; Стадник В. В., д. е. н.; Тельнов А. С., д. е. н.; Ткаченко І. С., д. е. н.; Троціковські Тадеуш, к. е. н. (Польща); Тюріна Н. М., к. е. н.; Філіппова С. В., д. е. н.; Хрущ Н. А., д. е. н.; Церуйова Тетяна, д. е. н. (Словакія); Череп А. В., д. е. н.; Чорна Л. О., д. е. н.

Технічний редактор

Кравчик Ю. В., к. е. н.

Редактор-коректор

Броженко В. О.

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Хмельницького національного університету, протокол № 2 від 25.09.2024

Адреса редакції: Україна, 29016, м. Хмельницький, вул. Інститутська, 11, Хмельницький національний університет
редакція журналу "Вісник Хмельницького національного університету"
☎ (0382) 67-51-08
e-mail: visnyk.khnu@khmnu.edu.ua
web: <https://heraldes.khmnu.edu.ua/>

Зареєстровано Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення

Ідентифікатор медіа : R30-03992

Рішення Національної ради від 25.04.2024 №1373

© Хмельницький національний університет, 2024

© Редакція журналу "Вісник Хмельницького національного університету", 2024

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-334-3>

УДК: 352.07:316.77:004

СЕРДЮК Ольга

Полтавський державний аграрний університет

<https://orcid.org/0000-0003-0926-9623>

e-mail: olga.serdiuk@pdau.edu.ua

КАНІВЕЦЬ Дмитро

Полтавський державний аграрний університет

<https://orcid.org/0009-0009-4793-3629>

e-mail: dmytro.kanivets@pdau.edu.ua

ПРОЦЕНКО Єлизавета

Полтавський державний аграрний університет

yelyzaveta.protsenko@st.pdau.edu.ua

КЛЮЧОВІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАЦІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ГРОМАДСЬКІСТЮ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

У статті окреслено чинники розвитку комунікації органів місцевого самоврядування з громадськістю з врахуванням цифрової зрілості та сфер цифрової трансформації територіальних громад. Досліджено результати пілотного вимірювання Індексу цифрової трансформації територіальних громад України та, зокрема, Полтавської області. Зауважено, що жодна з територіальних громад України не має трансформаційного та проактивного рівня цифрової зрілості, ТОП-100 найбільш цифровізованих територіальних громад має перспективний чи базовий рівні, інші – стартовий рівень. З'ясовано, що в Полтавській області найвищі рівні індексу цифрової трансформації та всіх його структурних елементів мають територіальні громади з чисельністю населення понад 50 тис. осіб а рівень фінансової спроможності територіальної громади є вагомим чинником цифрової трансформації тільки для територіальних громад, що характеризуються високим рівнем фінансової спроможності (від 15 балів і більше). Визначено чинники розвитку комунікації органів місцевого самоврядування з громадськістю з врахуванням найбільш важливих індикаторів Індексу цифрової трансформації територіальних громад, які одночасно обумовлюють ефективність комунікаційної взаємодії.

Ключові слова: публічне управління, місцеве самоврядування, територіальна громада, цифрова трансформація, комунікації з громадськістю, електронна взаємодія.

SERDYUK Olga, KANIVETS Dmytro, PROTSENKO Yelyzaveta

Poltava State Agrarian University

KEY FACTORS IN THE DEVELOPMENT OF COMMUNICATION BETWEEN LOCAL GOVERNMENTS AND THE PUBLIC IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION OF TERRITORIAL COMMUNITIES

The article outlines the factors of development of communication between local self-government bodies and the public, taking into account digital maturity and areas of digital transformation of territorial communities. It is established that digitalization gives a new character to the communicative interaction of local self-government bodies with the public: it ensures openness of the community, two-way communication between the leadership of the territorial community and residents, understanding of their needs and requests, and search for the best ways to solve them. It is noted that the Index of Digital Transformation of Territorial Communities can be used as a basis for strategic planning of local development in the field of digitalization and response to the needs and changes in the community, identification of priority areas of digitalization, financing of relevant programs, making informed decisions and developing communication with residents. The results of the pilot measurement of the Index of Digital Transformation of Territorial Communities based on the self-assessment of local governments in Ukraine and, in particular, in Poltava region are studied. It is noted that none of the territorial communities of Ukraine has a transformational and proactive level of digital maturity, the TOP-100 most digitized territorial communities have a promising or basic level, and the rest have a starting level. It has been found that in Poltava region, the highest levels of the digital transformation index and all its structural elements are in territorial communities with a population of more than 50 thousand people, and the level of financial capacity of the territorial community is a significant factor in digital transformation only for territorial communities characterized by a high level of financial capacity (15 points or more). The factors of development of communication between local self-government bodies and the public are determined, taking into account the most important indicators of the Index of Digital Transformation of Territorial Communities, which simultaneously determine the effectiveness of communication interaction.

Keywords: public administration, local self-government, territorial community, digital transformation, communications with the public, electronic interaction.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Цифровізація як світовий тренд стала магістральним напрямом розвитку не тільки в більшості галузей економіки, а й у державному управлінні та місцевому самоврядуванні. Цифровізація також торкнулася каналів взаємодії та зворотного зв'язку органів місцевого самоврядування (ОМС) з мешканцями територіальних громад. ІТ-рішення забезпечують швидке та якісне спілкування і взаємозв'язок ОМС із громадськістю, відкривають їм нові можливості та ставлять додаткові завдання. У цьому контексті

дослідження має на меті проаналізувати вплив складових цифрової трансформації територіальних громад на розвиток комунікації ОМС з громадськістю.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженню сучасних аспектів вдосконалення цифровізації комунікативної взаємодії органів публічної влади з громадськістю, присвячені праці таких вітчизняних науковців, як: Бородіна Є., Піскохи Н. та Демощенко Г. [1] (визначено основні проблеми і переваги цифровізації місцевого самоврядування та впровадження цифрових технологій у муніципальне управління), Миколука А.В. [2] (дослідження впливу процесів діджиталізації та модернізації публічної комунікації на ефективність місцевого самоврядування в Україні), Пашова Р. та Похожалової А.І. [3] (виокремлення ефективних інструментів цифровізації комунікативної взаємодії органів публічної влади в Україні), Піскохи Н. (визначення процесу цифрової трансформації в місцевому самоврядуванні) [4] та ін. Проте важливим є дослідження рівнів цифрової трансформації територіальних громад України, чинників що їх обумовлюють та ключових напрямів цифровізації територіальних громад, що визначають розвиток комунікації ОМС з громадськістю.

ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Незважаючи на досить значну кількість досліджень з питань цифровізації комунікативної взаємодії органів публічної влади в Україні, все ж доцільно звернутися до окреслення чинників розвитку комунікації ОМС з громадськістю, враховуючи цифрову зрілість та сфери цифрової трансформації територіальних громад.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є окреслення чинників розвитку комунікації ОМС з громадськістю з урахуванням цифрової зрілості та сфер цифрової трансформації територіальних громад.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Головним маркером спільної роботи керівництва та мешканців територіальної громади стають якісні управлінські рішення на основі зручної комунікації мешканців із керівництвом громади. Нового характеру комунікативній взаємодії ОМС з громадськістю надає цифровізація.

Погодимось з тим, що цифрова трансформація в місцевому самоврядуванні складається з комплексу дій, спрямованих на поліпшення та модернізацію управлінських та адміністративних процесів, які включають процедури реінжинірингу технологічної та організаційної баз. Вони ґрунтуються на впровадженні та розвитку цифрової комунікації з метою більш тісної взаємодії з громадянами в процесі задоволення потреб і очікувань останніх [4, с. 41]. Цифровізація забезпечує відкритість громади, конкретний двосторонній зв'язок керівництва територіальної громади із мешканцями, розуміння їхніх потреб і запитів, пошук найкращих шляхів для їх вирішення [5, с. 99].

В Україні створені та підтримуються в актуальному стані цифрові системи та інформаційні ресурси з усіх найбільш пріоритетних напрямів життєдіяльності територіальних громад, успішно експлуатуються цифрові рішення в сфері комунікації на рівні цих громад [1, с. 99]. Діджиталізація на місцевому рівні всупереч таким перепонам як обмежене фінансування, кадрова криза, застаріле матеріально-технічне забезпечення, нерегульованість окремих аспектів надання електронних послуг на законодавчому рівні, недовіру громадян до нових сервісів [3, с. 81] відкриває можливості для розвитку локальних засобів масової інформації, сприяє зростанню якості надання адміністративних послуг, розвитку кадрового потенціалу і т. п.

Розвиток цифровізації комунікативної взаємодії пропонує нам багато перспектив, але можливий лише за умови, що всі його компоненти будуть розвиватися рівномірно та одночасно [2, с. 47]. Для моніторингу цифровізації на рівні територіальних громад Міністерство цифрової трансформації України в 2023 році започаткувало Індекс цифрової трансформації громад України. Результати вимірювання Індексу дозволяють лідерам територіальних громад оцінити рівень розвитку цифровізації у громаді, визначити перелік факторів, що впливають на досягнення цілей цифрової трансформації. Очільники територіальних громад, представники ОМС можуть використати результати Індексу для оцінки рівня та динаміки розвитку цифровізації як основи для стратегічного планування місцевого розвитку у сфері цифровізації та реагування на потреби та зміни в громаді, визначення пріоритетних напрямів цифровізації для фінансування відповідних програм, прийняття обґрунтованих рішень та розвитку комунікації з мешканцями [6]. На думку лідера команди регіональної цифровізації швейцарсько-української програми EGAP С. Гунька Індекс цифрової трансформації територіальних громад України враховує гармонійність розвитку за всіма напрямками, створює можливості для самооцінки і визначення пріоритетів цифрового розвитку територіальної громади, а надалі вказуватиме на точки зростання і підтримки для Уряду, інвесторів та донорів [7].

Структура Індексу цифрової трансформації українських громад є складною, оскільки майже всі підгрупи запропонованої структури охоплені міжнародними практиками. Її також оновлено відповідно до потреб цифрової трансформації, чинних нормативно-правових актів та поточних ризиків в Україні. Індекс

складається з 68 індикаторів, структурованих у 15 підгруп та об'єднаних у п'ять таких груп: «Цифрова економіка», «Розвиток цифрових навичок населення», «Цифрова інфраструктура», «Цифровізація публічних послуг», «Цифрова трансформація ОМС» [8]. Останні чотири індикатори прямо характеризують стан та розвиток електронної комунікації ОМС з громадськістю.

Рейтинг складається на основі загальної кількості балів, набраних територіальними громадами за індикаторами. Рівень цифрової зрілості визначається діапазоном набраних територіальними громадами балів: трансформаційний (91 до 100 балів), проактивний (71 до 90 балів), перспективний (51 до 70 балів), базовий (31 до 50 балів), стартовий (0 до 30 балів). За результатами вимірювання Індексу цифрової трансформації громад в 2023 році до п'ятірки кращих областей увійшли Львівська, Дніпропетровська, Київська, Волинська, Полтавська, середній індекс територіальних громад яких знаходиться в діапазоні 22,94-26,83 (табл. 1). Середній показник серед ТОП 100 найбільш цифровізованих територіальних громад, які були відібрані Міністерством цифрової трансформації України, – 36,052, максимальний показник – 68,65 (Одеська міська територіальна громада), мінімальний – 31,454 (Жашківська міська територіальна громада). Жодна з територіальних громад України не має трансформаційного та проактивного рівня цифрової зрілості, ТОП-100 територіальних громад має перспективний чи базовий рівні, інші – стартовий рівень. У ТОП 100 увійшли дев'ять громад Полтавської області: Кременчуцька міська територіальна громада (54,223), Миргородська міська територіальна громада (43,103), Пирятинська міська територіальна громада (35,956), Гадяцька територіальна громада (35,503), Полтавська міська територіальна громада (33,460), Горішньоплавнівська територіальна громада (32,844), Петрівсько-Роменська сільська територіальна громада (31,939), Щербанівська територіальна громада (31,699), Сергіївська територіальна громада (31,469) [6, 9]. Середній показник серед територіальних громад Полтавської області – 31,875, максимальний показник – 54,223, мінімальний – 9,527. Одна територіальна громада (Кременчуцька) має перспективний рівень цифрової зрілості, чотири – базовий, інші 45 територіальних громад Полтавської області – стартовий рівень.

Таблиця 1

Індекс цифрової трансформації територіальних громад України (перше пілотне вимірювання на основі самооцінки ОМС), липень 2023 р.

Рейтинг	Область*	Загальний індекс	Структурні елементи індексу				
			Цифрова економіка	Цифрові навички	Цифрова інфраструктура	Публічні послуги	Е-трансформація ОМС
1	Львівська	26,83	2,65	3,75	5,60	6,64	8,20
2	Дніпропетровська	25,64	1,07	2,99	6,79	8,73	6,06
3	Київська	25,49	1,21	4,14	7,32	6,85	5,89
4	Волинська	23,44	0,93	2,86	5,79	6,94	6,89
5	Полтавська	22,94	1,11	2,31	5,93	8,53	5,05
6	Вінницька	22,84	0,75	5,03	5,33	6,52	5,22
7	Одеська	22,29	1,11	2,47	5,95	8,78	4,66
8	Івано-Франківська	21,59	1,24	3,76	5,67	6,31	4,60
9	Сумська	20,63	0,80	1,85	5,78	7,79	4,41
10	Рівненська	20,57	1,00	3,57	5,16	5,79	5,05
11	Тернопільська	19,93	1,08	3,30	5,27	5,27	5,00
12	Житомирська	19,82	0,91	3,11	5,62	5,14	5,03
13	Черкаська	19,37	1,05	2,40	5,67	5,91	4,34
14	Чернівецька	18,83	0,72	3,68	5,06	5,76	3,61
15	Хмельницька	18,56	1,05	3,59	5,17	4,74	4,01
16	Кіровоградська	18,22	0,92	3,40	4,80	5,43	5,98
17	Закарпатська	18,18	0,66	2,05	5,83	5,59	4,05
18	Чернігівська	16,53	0,82	1,15	4,25	5,83	4,48
19	Миколаївська	14,88	1,19	0,59	4,10	5,58	3,42

Сформовано автором на основі [6].

* Інформація про Індекс у прифронтових територіях не відображається джерелом [6] з міркувань безпеки

За допомогою методу групування зроблено спробу встановити залежність рівнів індексу цифрової трансформації територіальних громад Полтавської області та його структурних елементів від розміру територіальної громади на чисельністю населення (табл. 2). Кількість населення в територіальних громадах Полтавської області варіює від 2890 до 638519 осіб; вивчалися як малі, так і великі територіальні громади [10], тому при групуванні розглянуто нерівні інтервали. З'ясовано, що найвищі рівні індексу цифрової трансформації та всіх його структурних елементів мають територіальні громади з чисельністю населення понад 50 тис. осіб (табл. 2). Ще дві групи територіальних громад з чисельністю від 31665 до 40449 осіб та від 23987 до 31664 осіб займають друге та третє місця за загальним індексом та за більшістю його структурних елементів. У інших п'яти групах територіальних громад зі зменшенням їх розміру спостерігаємо зниження рівнів як загального індексу, так і окремих його структурних елементів, при цьому тіснота зв'язку зменшується. В територіальних громадах з хорошою пішою доступністю до ОМС потреба переведення комунікації між мешканцями та владою у цифровий вигляд не є надактуальною.

Таблиця 2

Зміна рівнів індексу цифрової трансформації територіальних громад Полтавської області та його структурних елементів у залежності від розміру територіальної громади на чисельністю населення, липень 2023 р.

Групи територіальних громад	Кількість територіальних громад	Чисельність населення, осіб	Загальний індекс	Структурні елементи індексу				
				Цифрова економіка	Цифрові навички	Цифрова інфраструктура	Публічні послуги	Е-трансформація ОМС
I	4	2890-4240	18,823	0,858	0,639	6,146	6,794	4,386
II	16	4241-7531	20,426	0,633	1,114	5,381	8,242	4,252
III	10	7532-11919	19,341	0,729	0,977	4,737	7,599	5,300
IV	8	11920-17404	24,311	1,460	2,472	6,088	8,943	5,348
V	6	17405-23986	21,138	0,956	1,602	5,412	8,824	4,343
VI	8	23987-31664	26,331	1,210	4,611	6,077	8,487	5,946
VII	4	31665-40449	25,783	1,071	4,167	5,066	10,15	5,329
VIII	4	40450-638519	39,659	3,654	6,369	11,930	10,963	6,743

Сформовано автором на основі [6, 10].

Спроба виявити (методом групування) залежність рівнів індексу цифрової трансформації територіальних громад Полтавської області та його структурних елементів від рівня фінансової спроможності територіальної громади засвідчила яскраво виражену кореляцію тільки для територіальних громад I групи, що характеризуються високим рівнем фінансової спроможності – від 15 балів і більше (табл. 3). До цієї групи увійшли 26 територіальних громад, де проживає понад 60 % населення області. Зі зростанням рівня фінансової спроможності послідовно збільшується показник лише такої складової індексу цифрової трансформації як «Цифрова інфраструктура». Для рівнів структурних елементів індексу цифрової трансформації в інших трьох групах фінансова спроможність територіальної громади не є визначальним чинником.

Таблиця 3

Зміна рівнів індексу цифрової трансформації територіальних громад Полтавської області та його структурних елементів у залежності від рівня фінансової спроможності територіальної громади, липень 2023 р.

Групи територіальних громад	Кількість територіальних громад	Рівень фінансової спроможності територіальної громади, бали	Чисельність населення, осіб	Загальний індекс	Структурні елементи індексу				
					Цифрова економіка	Цифрові навички	Цифрова інфраструктура	Публічні послуги	Е-трансформація ОМС
I	26	Високий (від 15 і більше)	67037	26,242	1,432	3,224	6,641	9,719	5,227
II	17	Високий (від 10 до 14)	16718	21,692	0,941	1,895	6,104	7,918	4,836
III	13	Оптимальний (від 5 до 9)	14967	22,086	1,079	2,533	4,994	8,286	5,424
IV	4	Задовільний (від 1 до 4) та низький (від 0 до -4)	9384,5	20,531	1,006	0,389	4,828	8,268	4,542

Сформовано автором на основі [6, 11].

Оскільки спроможність ОМС забезпечити ефективні е-комунікації, насамперед, визначає така група індикаторів індексу цифрової трансформації територіальних громад як «Е-трансформація ОМС», то її досліджено за підгрупами: «Публічність, прозорість ОМС та інструменти е-демократії»; «Автоматизація управлінської діяльності та систем управління ресурсами»; «Інституційна спроможність»; «Онлайн-ресурси ОМС». Установлено, що в Полтавській області послідовно є залежність як від розміру територіальної громади за чисельністю населення, так і від рівня фінансової спроможності територіальної громади лише однієї підгрупи індикаторів – «Автоматизації управлінської діяльності та систем управління ресурсами». Рівні е-трансформації ОМС територіальних громад Полтавської області є низькими, насамперед, через показники індикаторів підгрупи «Інституційна спроможність». Тільки в 27 з 60 територіальних громад (45,0 %) розроблено та виконуються програми інформатизації та / або офіційно призначено цифрових лідерів. У тому числі, лише у дев'яти територіальних громадах програми інформатизації реалізуються цифровим лідером, ще у семи – програми інформатизації реалізуються за відсутності цифрового лідера, в одинадцяти – цифрового лідера призначено, але програми інформатизації не розроблено. Підрозділ, до функцій якого належить цифрова трансформація територіальної громади створено лише в Кременчуцькій міській раді. Частка видатків із місцевого бюджету, спрямованих на зв'язок, телекомунікації та інформатику, є в бюджеті лише однієї територіальні громади – міста Лубни.

Індекс цифрової трансформації територіальних громад дозволяє не лише оцінити їх досягнення, а й визначити пріоритети майбутнього розвитку як у сфері цифрової трансформації, так і комунікації ОМС з громадськістю. Результати виміру індексу зорієнтовані керівників територіальних громад у визначенні сильних та слабких сторін, започаткуванні необхідних цифрових ініціатив, що сприятимуть системному впровадженню елементів е-урядування, в тому числі е-демократії, та підвищенню ефективності в сфері комунікації ОМС з громадськістю.

З огляду на найбільш важливі індикатори Індексу цифрової трансформації територіальних громад, що одночасно визначають і ефективність комунікації ОМС з громадськістю, ключовими чинниками розвитку зовнішньої комунікації на сучасному етапі є:

розвиток цифрової грамотності населення та підвищення якості та доступності цифрової інфраструктури (максимальне підключення соціальних об'єктів територіальних громад до волоконно-оптичних мереж, підрозділів та віддалених робочих місць ЦНАП до системи онлайн-моніторингу й оцінювання якості послуг Порталу Дія, забезпечення посадових осіб ОМС службовими персональними комп'ютерами, оновлення комп'ютерної техніки в закладах освіти та ОМС);

розширення найменувань адміністративних послуг, доступних для замовлення в режимі онлайн і результати яких надаються в цифровому вигляді (онлайн), суб'єктом надання яких є ОМС; забезпечення можливості онлайн-оплати за надання адміністративної послуги; обладнання робочих місць ЦНАП е-чергою (включно з онлайн-реєстрацією); забезпечення функціональних можливостей програмного забезпечення ЦНАП; обладнання робочих місць адміністраторів ЦНАП для QR валідації Дія та зчитувачем ID-карток; використання IVR системи для надання інформації ОМС; використання мобільної валізи ЦНАП; реалізація проєктів шкільного громадського бюджету; створення на порталі територіальної громади розділу з інформацією для внутрішньо переміщених осіб;

проведення /висвітлення відеотрансляцій пленарних засідань ради територіальної громади, засідань виконавчого комітету; використання територіальною громадою інструменту місцевих електронних петицій; забезпечення онлайн-голосування за проєкти громадського бюджету територіальної громади; оприлюднення інформації для онлайн-моніторингу громадянами на онлайн-платформах закупівель ОМС.

Розвиток внутрішньої комунікації ОМС визначатиметься динамікою таких індикаторів цифрового розвитку територіальної громади як «Інституційна спроможність», «Автоматизація управлінської діяльності та інструменти е-демократії», а саме: наявністю Програми інформатизації, офіційно призначеного цифрового лідера та підрозділу з цифрової трансформації територіальної громади; існуванням у бюджеті територіальної громади видатків, спрямованих на зв'язок, телекомунікації та інформатику; підключенням до системи е-документообігу посадових осіб ОМС та комунальних закладів, установ, включно з їхніми підрозділами, об'єктів комунальної власності територіальної громади.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Цифровізація надає нового характеру комунікативній взаємодії ОМС з громадськістю: забезпечує відкритість громади, двосторонній зв'язок керівництва територіальної громади із мешканцями, розуміння їхніх потреб і запитів, пошук найкращих шляхів для їх вирішення. Вона відкриває можливості для розвитку локальних засобів масової інформації, сприяє підвищенню якості надання адміністративних послуг, розвитку кадрового потенціалу і т. п. Можливості для самооцінки цифрової зрілості територіальної громади та основу для стратегічного планування місцевого розвитку у сфері цифровізації, реагування на потреби та зміни в громаді, визначення пріоритетних напрямків цифровізації, фінансування відповідних програм, прийняття обґрунтованих рішень та розвитку комунікації з мешканцями пропонує Індекс цифрової трансформації територіальних громад України. Результати пілотного вимірювання Індексу цифрової трансформації територіальних громад України та, зокрема, Полтавської області засвідчили, що жодна з територіальних громад не має трансформаційного та проактивного рівня цифрової зрілості, ТОП-100 найбільш цифровізованих територіальних громад має перспективний чи базовий рівні, інші – стартовий рівень. З'ясовано, що в Полтавській області найвищі рівні індексу цифрової трансформації та всіх його структурних елементів мають територіальні громади з чисельністю населення понад 50 тис. осіб, а рівень фінансової спроможності територіальної громади є вагомим чинником цифрової трансформації тільки для територіальних громад, що характеризуються високим рівнем фінансової спроможності (від 15 балів і більше). Аналіз даних про поточний стан цифровізації територіальної громади за низкою підгруп індикаторів індексу її цифрової трансформації, які одночасно обумовлюють ефективність комунікаційної взаємодії ОМС з громадськістю (розвиток цифрової грамотності населення; якість та доступність цифрової інфраструктури; розвиток публічних послуг для населення; автоматизація управлінської діяльності та систем управління ресурсами; інституційна спроможність; онлайн-ресурси ОМС тощо) дозволяє окреслити ключові чинники розвитку комунікації ОМС з громадськістю з врахуванням досягнень територіальної громади у конкретних сферах цифрової трансформації.

Література

1. Бородин Є., Піскоха Н., Демощенко Г. Проблеми і переваги цифровізації місцевого самоврядування. *Аспекти публічного управління*. 2021. Том 9, № 4. С. 95-103. URL: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/892>
2. Миколук А.В. Діджиталізація та публічна комунікація як інструменти підвищення ефективності місцевого самоврядування. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2022. № 2 (33). С. 45-50. URL: <http://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2022/2/8.pdf>
3. Пашов Р.І., Похожалова А.І. Цифровізація комунікативної складової в діяльності органів публічної влади в Україні. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2022. Том 33 (72), № 4. С. 77-83. URL: https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/4_2022/13.pdf
4. Піскоха Н. Цифрова трансформація місцевого самоврядування: визначення поняття та напрямків утворення цифрових громад. *Аспекти публічного управління*. 2021. Том 9, № 6. С. 39-45. URL: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/924/890>
5. Стефанович Є. Чому цифровізація громад важлива для відбудови та розвитку України. *Економічна правда*. 19 трав. 2023. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/05/19/700312/>
6. Індекс цифрової трансформації територіальних громад України. *Цифрова громада* : веб-сайт. URL: <https://hromada.gov.ua/index>
7. Федоров М. Цифрова трансформація громад: що показав пілотний Індекс. *Децентралізація* : веб-сайт. URL: <https://decentralization.ua/news/18061>
8. Індекс цифрової трансформації територіальних громад України: методика першого вимірювання. URL: <https://backend.hromada.gov.ua/storage/uploads/uploads/report/Report-UKR.pdf>
9. Тернівська громада увійшла у TOP 100 лідерів цифрової трансформації України. *Тернівська міська рада : офіційний сайт*. <https://ternivka-rada.dp.gov.ua/novini-ta-podiyi/novini/ternivska-hromada-uviiishla-u-top-100-lideriv-tsyfrovoi-transformatsii-ukrainy>
10. GROMADA.INFO. Інформаційно-довідковий портал ОМС України : веб-сайт URL: <https://gromada.info/gromada>
11. Зміна рівня фінансової спроможності територіальних громад Полтавської області за підсумками 2023 року в порівнянні з 2021 роком. URL: https://decentralization.ua/uploads/attachment/document/1424/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%82%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_1.pdf

References

1. Borodin, Ye., Piskokha, N., Demoshenko, H. (2021). Problemy i perevahy tsyfrovizatsii mistsevoho samovriaduvannia [Problems and benefits of digitalization of local self-government]. *Aspekty publichnoho upravlinnia*, vol. 9, no. 4, pp. 95-103, available at: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/892>
2. Mykoliuk, A.V. (2022). Didzhytalizatsiia ta publichna komunikatsiia yak instrumenty pidvyshchennia efektyvnosti mistsevoho samovriaduvannia [Digitalization of the communicative component in the activities of public authorities in Ukraine]. *Publichne upravlinnia ta mytne administruvannia*, no. 2 (33), pp. 45-50, available at: <http://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2022/2/8.pdf>
3. Pashov, R.I., Pokhozhalova, A.I. (2022). Tsyfrovizatsiia komunikatyvnoi skladovoi v diialnosti orhaniv publichnoi vlady v Ukraini [Digital transformation of local self-government: definition of the concept and directions of formation of digital communities]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Serii: Publichne upravlinnia ta administruvannia*, vol. 33 (72), no. 4, pp. 77-83, available at: https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/4_2022/13.pdf
4. Piskokha, N. (2021). Tsyfrova transformatsiia mistsevoho samovriaduvannia: vyznachennia poniattia ta napriamkiv utvorennia tsyfrovyykh hromad [Digital transformation of local self-government: definition of the concept and directions of formation of digital communities]. *Aspekty publichnoho upravlinnia*, vol. 9, no. 6, pp. 39-45, available at: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/924/890>
5. Stefanovych, Ye. (2023). Chomu tsyfrovizatsiia hromad vazhlyva dlia vidbudovy ta rozvytku Ukrainy [Why digitalization of communities is important for the reconstruction and development of Ukraine]. *Ekonomichna pravda*, available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/05/19/700312/>
6. Tsyfrova hromada : veb-sait (2024). Indeks tsyfrovoi transformatsii terytorialnykh hromad Ukrainy of Ukraine Digital community (2024) [Index of Digital Transformation of Territorial Communities], available at: <https://hromada.gov.ua/index>
7. Fedorov M. (2024). Tsyfrova transformatsiia hromad: shcho pokazav pilotnyi Indeks [Digital Transformation of Communities: What the Pilot Index Showed]. *Detsentralizatsiia : veb-sait*, available at: <https://decentralization.ua/news/18061>
8. Indeks tsyfrovoi transformatsii terytorialnykh hromad Ukrainy: metodyka pershooho vymiriuvannia (2024) [Index of Digital Transformation of Territorial Communities of Ukraine: Methodology of the First Measurement], available at: <https://backend.hromada.gov.ua/storage/uploads/uploads/report/Report-UKR.pdf>
9. Ternivska miska rada : ofitsiinyi sait (2024). Ternivska hromada uviishla u TOP 100 lideriv tsyfrovoi transformatsii Ukrainy (2024) [Ternivka community entered the TOP 100 leaders of digital transformation in Ukraine], available at: <https://ternivka-rada.dp.gov.ua/novini-ta-podiyi/novini/ternivska-hromada-uviiishla-u-top-100-lideriv-tsyfrovoi-transformatsii-ukrainy>
10. GROMADA.INFO. Informatsiino-dovidkovyi portal OMS Ukrainy (2024) : veb-sait [GROMADA.INFO. Information and reference portal of local self-government bodies of Ukraine : website], available at: <https://gromada.info/gromada>
11. Zmina rinvnia finansovoi spromozhnosti terytorialnykh hromad Poltavskoi oblasti za pidsumkami 2023 roku v porivnianni z 2021 rokom [Changes in the level of financial capacity of territorial communities of Poltava region in 2023 compared to 2021], available at: https://decentralization.ua/uploads/attachment/document/1424/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%82%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_1.pdf